

כשהחפץ חיים הגיע לכנסיה הגדולה...

לקראת התכנסות הכנסיה הגדולה הששית בעיה"ק ירושלים, טבת תש"מ, נערך ראיון עם הר"ר משה שרייבר ז"ל, מיקירי קרתא שופריא דירושלים, שאצל דודו הרב ר' עקיבא שרייבר ז"ל התאכסן מרן החפץ חיים זצוק"ל בעת בואו לעיר וינה להשתתף בכנסיה הגדולה הראשונה, אלול תרפ"ג, כשהר"ר משה הנ"ל, שוהה ומתארח בבית דודו כל אותם ימים.

וכך נכתב בזמנו על ידי הר"ר שמואל אבישי שטוקהמר הי"ו, מי ששוחח עם הר"ר משה שרייבר ז"ל:

הכנסיה הגדולה הראשונה התקיימה לפני 57 שנה, מרחק כשני דורות מימינו, ומובן שרק מתי מספר נותרו - במיוחד לאחר השואה האיומה שפקדה את עם ישראל - מאלה שזכו ליטול חלק באותו מעמד נשגב. שמחנו מאד איפוא, כשנזדמן לנו "למצוא" שריד מאותו דור-דעה, החי אתנו, בינינו בירושלים, אשר לא זו בלבד שהשתתף בכנסיה הגדולה הראשונה בווינה בשנת תרפ"ג, אלא שזכה אז גם - מה שלא כל אדם זכה, גם אז - לשמש את זקן גדולי הדור הגדול ההוא, הגאון הצדיק הקדוש, מופלא הדורות "החסיד שבכהונה" - כפי שכונה ע"י הכל - מרן רבי ישראל מאיר הכהן זצוק"ל, הלא הוא החפץ-חיים, זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל.

אחת הסיבות המובהקות לתכונה הרבה ערב הכנסיה הגדולה הראשונה, היתה השמועה המפתיעה שהחפץ חיים, הישיש והתשוש, בן ה - 84, עומד לנסוע לווינה, לכנסיה הגדולה, למרות הדרך הארוכה והקשה - בימים ובאמצעים של

אז - שמראדין אשר בליטא
 לווינה אשר באוסטריה.
 שמועה זו הפיחה רוח של
 קדושה בהמוני היהדות
 החרדית שהתכוננו למעמד
 הכנסיה הגדולה. ואכן מסעו
 של החפץ חיים, גאון וצדיק
 הדור המוכר ע"י כל ונערץ
 בפי כל, היווה מסע של
 התרוממות נפש ליהדות
 החרדית בכלל, וחיזוק ועידוד
 ל'אגודת ישראל' בפרט.

תמונה זו של מרן החפץ חיים זצ"ל פורסמה בזמנו
 בעיתון שי"ל בגרמניה ונמצאה בגנזיו של הק' הרב
 מרדכי בורר זצ"ל, רבה האחרון של העיירה גיילניגן,
 שהדביקה בשער ספר "חפץ חיים" שהיה ברשותו

שנאלצו לנטוש את מקומות מגוריהם הקבועים עקב המלחמה. "המחוז השני"
 בווינה, או כפי שנקרא בפי העם - "דער צוויטער בעצירק", הפך להיות מקום
 משכנם של אותם רבנים ואדמו"רים שהקימו בו בתי מדרשותיהם לתורה
 ותפילה. לפיכך גם נבחרה עיר זו לאיכסון הכנסיה הגדולה הראשונה, ובעקבותיה
 - לאחר שש שנים - גם השנייה.

השתכנו אז בווינה - אם איני טועה - הגאונים רבי אברהם מנחם מנדל
 שטיינברג מברודי; רבי מאיר אריק מטורנה; רבי שמואל ענגל מראדומישל, ועוד;
 האדמו"ר רבי ישראל מטשורטקוב - ממייסדי אגודת ישראל העולמית וממטביעי
 חותמה המובהקים, וכן האדמו"ר מקאפיטשניץ ועוד; וכן נכדי החתם-סופר,

"השתכנו אז בווינה - הגאונים רבי אברהם מנחם מנדל שטיינברג מברודי (מימין), רבי מאיר אריק מטורנה" ... (משמאל)

הרבנים ר' עקיבא שרייבר ור' משה שרייבר, ועוד.

דודו של ר' משה - אחיו של אביו, הרב ר' בנימין-דוב, ראש הקהל דסרט, בוקובינה - הרב ר' עקיבא הנ"ל, היה מחשובי העיר ווינה, שעל שולחנו התמקמו תורה וגדולה במקום אחד, יחד עם יחוס אבות - נכד החתם סופר, (בנו של הרב ר' שלמה אלכסנדרי סופר, שהיה בנו של הגאון רבי שמעון סופר מקראקה, בנו של החת"ס). בהיותו, כאמור, מנכבדי העיר, בחרו מארגני הכנסיה הגדולה הראשונה את ביתו כאכסניא לאורח המכובד ביותר - החפץ חיים. (בן דודו

של ר' עקיבא, הרב ר' משה שרייבר, גם הוא נכדו של רבי שמעון סופר - בן בנו הרב ר' יואל - התכבד להיות מאכסנו של האדמו"ר הקדוש מגור זי"ע, בעל "אמרי אמת", מאותם טעמים של נכבדות ויחוס).

ר' משה דידן, אז בחור צעיר בן 17, למד במטרסדורף - משבע הקהילות הידועות - שהיתה סמוכה יחסית לווינה. הואיל ור' עקיבא שרייבר כבר השיא את בנו, והם דרו במקומות מרוחקים מווינה, "הזעיק" אליו את בן אחיו, ר' משה, שיבוא לקיים "גדולה שימושה יותר מלימודה", לשמש את החפץ חיים בשהותו בביתו בימי הכנסיה הגדולה. ר' משה נענה בשמחה להצעה זו, שמחה כפולה: גם יזכה להיות נוכח בכנסיה הגדולה וגם יזכה בזכות הכבירה לשמש את זקן גאוני וצדיקי הדור!

ביתו של ר' עקיבא שרייבר, אכסניית החפץ חיים, המה כל שעות היממה בימי הכנסיה הגדולה. ר' משה הופקד לעמוד ליד הדלת ולקבל פני הבאים להקביל פני הגאון והצדיק. בראש הבאים היו כל גדולי הדור, משתתפי הכנה"ג, ובעקבותיהם מאות ואלפים, מגדולי מנהיגי 'אגודת ישראל' עד פשוטי "עמך". כולם באו ליטול ברכת שלום-עליכם ולהתברך מפי הכהן הגדול של הדור, אשר ברך כל איש ואיש באהבה.

מספר ר' משה - "קרומבויס גאסע, מספר 1 דלת 19", כתובת ביתו של ר' עקיבא שרייבר, היתה אז הכתובת הפרטית המרכזית בווינה, כה הרבה אנשים באו לפתחה, שר' משה התעייף ב"עבודת" פתיחת הדלת.

ר' משה לא שכח עד היום באיזה יחס לבבי התייחס החפץ חיים לכל הבאים, גדולים כקטנים, הוא זוכר שתמיד היה שולחנו של החפץ חיים מוקף באורחים שבאו לשמוע דבריו, ושאלה אחת קבועה היתה לו לחפץ חיים לכל אחד מהבאים, אשר שאל אותה אישית לכל אחד ואחד. השאלה אשר שינן החפץ חיים כל העת היתה: "מאין בא יהודי?" "כמה יהודים גרים בעיר?" "כמה ילדים לומדים תורה במקום, וכמה תלמודי תורה עומדים שם?" היתה זו, כאמור, שאלה חוזרת ונשנית, אך כל הנשאלים חשו שאין זו שאלה גרידא, אלא כעין תביעה להרבות לימוד תורה בכל אתר ואתר.

החפץ חיים - ממשיך ר' משה בתיאורו - התאמץ בכל המאמצים לא להטריח את בני בית אכסנייתו. הוא הביא עמו מביתו צידה לדרך, וכל זמן שנותר לו ממה שהרבנית הכינה לו בראדן - סירב לאכול ממטבחן של ר' עקיבא, וכמובן לא מטעמי כשרות, אלא מפאת הסירוב להטריח וליהנות מאחרים. ר' משה זוכר עד היום אותה צלחת קטנה עם חמאה שהחפץ חיים סיפר כי אשתו הכינה לו זאת מחלב שחלבה מפרתה הפרטית. רק אחרי שאזל לו "מלאי" האוכל שהביא עמו מביתו, נענה לאכול מבית ר' עקיבא, בתנאי שיקבלו ממנו תשלום תמורה. היה "ויכוח" גדול בין האורח הגדול לבעל הבית - זה חפץ לשלם וזה מסרב בכל תוקף - עד שבסוף "השתוו" על איזשהו סכום, כי "פטור בלא כלום אי אפשר..."

ר' משה מספר עוד כי החפץ חיים לא הרשה לו לשמשו, לא הניח כי יעזור לו, אלא כשמפאת חולשתו לא יכול היה כבר לעשות בעצמו. למשל - לאחר הפצרות

נענה שר' משה יסיר מגפיו הכבדים מרגליו. וזה, יש לזכור - מדגיש ר' משה - כשהחפץ חיים היה כבר זקן וחלוש, עד כדי כך שבהלכו ברחוב, היו המלווים נוטלים עמם כסא מיוחד, בו היה החפץ חיים נח מדי כמה רגעים של הליכה.

ר' משה זוכר, אגב, את הכבוד הגדול שהחפץ חיים חלק לגר"מ שפירא זצ"ל, הרב דלובלין, בבואו לבקרו באכסנייתו. (נתפרסם בזמנו ב"המודיע" עשי"ק ט"ו סבת, תשי"מ)

זצ"ל. Zu Gast beim Lubliner Raw

תמונה נדירה של מהר"ם שפירא מלובלין זצ"ל מיסב בביתו בראש השולחן עם משלחת רבנים ועסקנים מיהדות אשכנז